

Mojmír Grygar: O Pavlovi a Babišovi: Malá lekce o slohu

 prvnizpravy.cz/zpravy/politika/mojmir-grygar-o-pavlovi-a-babisovi-mala-lekce-o-slohu

Francouzský přírodovědec Georges Buffon je znám výrokem o tom, že člověka prozrazuje sloh, způsob vyjadřování. Podobně tvrdil filosof Schopenhauer, že „sloh je fyziognomie ducha“.

Mojmír Grygar

24. ledna 2023 - 04:20

Pokusme se charakterizovat finalisty prezidentského utkání, Pavla a Babiše, **ne podle toho, co říkají, ale jak to říkají, případně neříkají**. Výzkum jazykového projevu na úrovni bezprostředního vnímání řeči vychází, podobně jako řeč těla, z toho, že člověk nemá své tělesné postoje, gesta a mimiku plně ve své moci, píše Mojmir Grygar v komentáři pro Prvnizpravy.cz.

Co je na řeči generála Pavla nápadné? Nerad mluví a v diskusi daný čas ani plně nevyužívá. Jsem přesvědčen, že byste ho uvedli do rozpaků, kdyby měl náhle improvizovat úvahu o tématech, která s ním už předem jeho volební štáb neprodiskutoval. Z jeho projevu se dá poznat, že byl

vychován pro výzvědnou službu v zahraničí a ne pro velení bojových jednotek. V zásobě má celou škálu obecných tvrzení, nesnaží se je konkretizovat, obměňovat, zůstává klidný, spoléhá na své vzezření.

Mojmír Grygar: Kafkův předobraz prezidentských voleb

Sociolog Max Weber za první světové války uvažoval o tom, jaký bude politik budoucnosti, který sehraje významnou roli. Vsadil na charismatické osobnosti, které se odlišují od zaběhaného typu politika–byrokrata a nahoru se dostanou díky své zvláštnosti ve vzezření, řeči, oblečení, mimice a postojích, na jeviště politiky se dostávají náhle a jakoby bočním vchodem. Podle Webera charisma samo o sobě nerozhoduje, zda je osoba dobrá, nebo zlá. Dav dovedl oslovit Hitler i Ghándí, Mussolini i John Kennedy. Také prezident Zelenskij odpovídá Weberově definici, podobě jako Reagan a Schwarzenegger. Pokud jde o naše kandidáty, ani jeden není obdařen zmíněnou vlastností, Pavel je příliš nepohyblivý, ale pěkně sošný, Babišovo sebevědomí nahrává karikaturistům.

Babiš se vyhoupl na politickou scénu odněkud ze zákulisí a od počátku vyvolává právě tak sympatie, jako nenávisť. Je opakem generála Pavla, jeho živlem nejsou jasně formulované věty, stručná tvrzení, stereotypní myšlenky, on se hbitě a rád mrská ve vodě konkrétních faktů, dat, cifer, statistik, nápadů, odboček. Zatímco generál mluví v jedné tónině a raději emoce tlumí a skrývá, Babiš mluví překotně, boří gramatiku, syntax, artikulaci, přehání, nedodrží tón, intonaci. Proti Pavlově mluvním řádu a pořádku je živější, osobnější. Pavel jako voják ví, co je to

držet se před nastoupenou jednotkou na krátké oprati, ale hrozí mu jednotvárnost, opakování a skoro bych řekl – nuda. O jeho vojenských znalostech nemohu nic říct, ale zarazilo mě, když hned v prvních dnech války prohlásil, že ruská armáda postupuje metodou spálené země.

Svého času jsem četl Clausewitze, Arona a knihy o první a druhé světové válce, ale nepřišlo mi, že by Rusové postupovali kobercovým bombardováním, zápalnými střelami, plamenomety a buldozery. Generál Pavel, jako mnoho lidí, nevěří ve věčný mír, ale bylo by dobré slyšet od něho, zda příčinu hledá v lidské přirozenosti, nebo ve společenském řádu, dnes v kapitalistické soutěživosti, touze po moci, prvenství za každou cenu? Bylo by dobré vědět, proč tak náhle prozřel, proč se vzdal otcovské víry, zahodil nepotřebnou legitimaci. Není základní ctností vojáka věrnost praporu a přísaze? Jak si vysvětlit obrovské salto vitale, když se jako voják z vysunuté hlídky jednoho hradu náhle přehoupne na vrchol cimbuří včerejšího nepřítele? Pošklebovat se některým lidem, že legitimaci neodhodili a stali se fackovacími panáky, není v jisté souvislosti právě chrabré.

Podobnou otázku položme Babišovi, který se ve starém režimu dobře připravil na velkolepé obohacení v tom novém, dřív zatracovaném. Odložil legitimaci, protože ji už nepotřeboval. Uměl dobře překonávat překážky, jen se musel naučit využívat možnosti, které mu kapitalismus

nabízel. Má sociální cítění z dětství a věřím, že v jeho duchu bude působit v politice i nadále. Snad je to ona cibulička, která mu pomůže do ráje. Pan generál má asi také takovou cibuličku, jenže o ní nic nevím. Jinak jsou oba determinováni daným systémem a žádné velké reformy od nich čekat nemůžeme.

Prašť jako uhoď.

(rp,prvnizpravy.cz,foto:arch.)